

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี*

PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT OF NONG HUA KHU SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, BAN PHUE DISTRICT UDON THANI PROVINCE

รัชชานนท์ ลือนาม¹ และ บุญเหลือ บุปผามาลา²

Ratchanon Lueanam¹ and Boonlua Boobpamala²

¹⁻²วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

¹⁻² Pitchayabundit College, Thailand

Corresponding Author's Email: mkrthebank@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู 2) ศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 3) เป็นข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู 380 คน จากสูตร ทาโรยามาเน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ สถิติที และใช้สถิติเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย

* Received 2 October 2024; Revised .. October 2024; Accepted 27 December 2024

สูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการ พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู ได้แก่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการ ตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการ สาธารณะ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to 1) study the level of public participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization, 2) study the comparative level of public participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level, occupation and average monthly income, and 3) propose guidelines for developing public participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization. The sample group used in this research was 380 people aged 18 years and over in Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization using the Taroyamane formula. The instrument

used for data collection was a questionnaire. The statistics used for analysis were descriptive statistics, including numbers, percentages, means, and standard deviations, and inferential statistics, including t-tests and F-tests.

The research results showed that :

1. The public participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization is at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value is the aspect of participation in evaluation, followed by the aspect of participation in receiving benefits, and the aspect with the lowest average value is the aspect of participation in implementation.
2. Comparison of the level of public participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level, occupation, and average monthly income. Overall, people with different occupations have different participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization with statistical significance at the 0.05 level. People with different genders, ages, education levels, and average monthly income have no different participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization.
3. The guidelines for developing public participation in local development of Nong Huakhu Subdistrict Administrative Organization include supporting public participation in political decision-making, economic and social development planning, and the provision of public services.

Keywords : Participation, People, Local Development

บทนำ

การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวดที่ 14 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ การบริหารราชการงาน ณ ปัจจุบันได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น แสดงถึงความต้องการ เสนอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะทำให้ผู้บริหารงานกับประชาชนได้ใกล้ชิด และรับทราบปัญหา ความต้องการต่างๆ จากประชาชน หรือเรียกว่า การผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุก ๆ ฝ่าย โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกต่อการบริหารจัดการในท้องถิ่นของตน ซึ่งประชาชนจะรับรู้ถึงปัญหา และหนทางในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2566)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง โดยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารงานราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2537 กำหนดให้มีการบริหารราชการ 3 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง บริหารส่วนภูมิภาค และ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นถูกเรียกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละประเภทไว้ในมาตรา 50 53 และ 56 ได้กำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ ต้องจัดรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่ง

ปฏิกุล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ จัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย หรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จากอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และจัดการปัญหาให้แก่ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เป็น อบท. โดยแบ่งการแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 11 หมู่บ้าน เป็นหน่วยงานราชการหน่วยงานหนึ่งที่ปฏิบัติตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา อันจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ภายใต้แนวความคิดที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เขียนไว้ในหมวดที่ 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นในมาตราที่ 187 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และเป็นที่ยอมรับการบริหารงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พบว่าประชาชนได้ร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่นส่งถึงอำเภอ,ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น เรื่องประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการกิจกรรมที่เป็นผลกระทบกับประชนไม่ว่าจะเป็นการร่วมกำหนดวิธีการดำเนินงาน การร่วมการวางแผน และตรวจสอบโดยเฉพาะโครงการที่มีผลกระทบต่อประชนส่วนใหญ่ของตำบล การเข้าร่วมประชุม ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกำหนดวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งประชาชนควรได้รับการเข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบโครงการต่างๆ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน กิจกรรมที่ส่งผลกระทบกับคนในตำบล โดยระชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมน้อยมากทำให้เกิดการแก้ปัญหาไม่ตรงจุด ปัจจุบันพบว่าประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ น้อยมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู

อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท้องถิ่น การที่จะสร้างการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมต้องทราบก่อนว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากน้อยเพียงใดและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับใด (รายงานผลการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี, 2566)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ว่าประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี มากน้อยเพียงไร ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคูมีอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางหรือข้อเสนอให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานของการศึกษา

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 7,545 คน และได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 380 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973 : 125)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ โดยสอบถามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามจะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ท (Likert – type Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยพณิชยการบึงกาฬ ถึงผู้นำในแต่ละชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.68 อายุอยู่ระหว่าง 26 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.11 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 51.05 อาชีพเกษตรกรกรรม คิดเป็นร้อยละ 51.58 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.84

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

หนองหัวคูอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.59	0.65	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	3.56	0.69	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.84	0.45	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.94	0.57	มาก
รวม	3.73	0.40	มาก

2. จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.84$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 3.56$) และวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 7. ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำ โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ ข้อ 9. ประชาชนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อจัดทำโครงการ ประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 3.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 1. ประชาชนเข้าร่วม ประชุมประชาคมเพื่อร่วมตัดสินใจปัญหาที่สำคัญของชุมชน ($\bar{X} = 3.18$)

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 20. ประชาชนมีส่วนร่วมวัดผล ประเมินผลนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ ข้อ 18. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการดำเนิน โครงการ ($\bar{X} = 3.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 19. ประชาชนมีส่วนร่วมในการสรุป โครงการ ($\bar{X} = 3.35$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 29. ท่านได้รับ ผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการข้อมูลข่าวสารของราชการ ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ ข้อ 28. ท่านได้รับเงินค่าตอบแทนต่าง ๆ จากการดำเนินโครงการของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ($\bar{X} = 4.21$) และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 26. ท่านมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ด้านสาธารณสุข และป้องกัน โรค ($\bar{X} = 3.24$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 35. ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือ ข้อ 32. ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละโครงการ ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 38. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการออกอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.64$)

3. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ได้แก่

1. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
2. กระตุ้นให้ประชาชนสนใจและเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ เพื่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวกกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม
3. ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลประโยชน์จากการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้น เช่น ติดป้ายประกาศ หรือจัดประชุมร่วมกัน
4. ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานต่าง ๆ อีกทั้งยังได้เข้ามาตรวจสอบ กำกับดูแลการบริหารงานได้

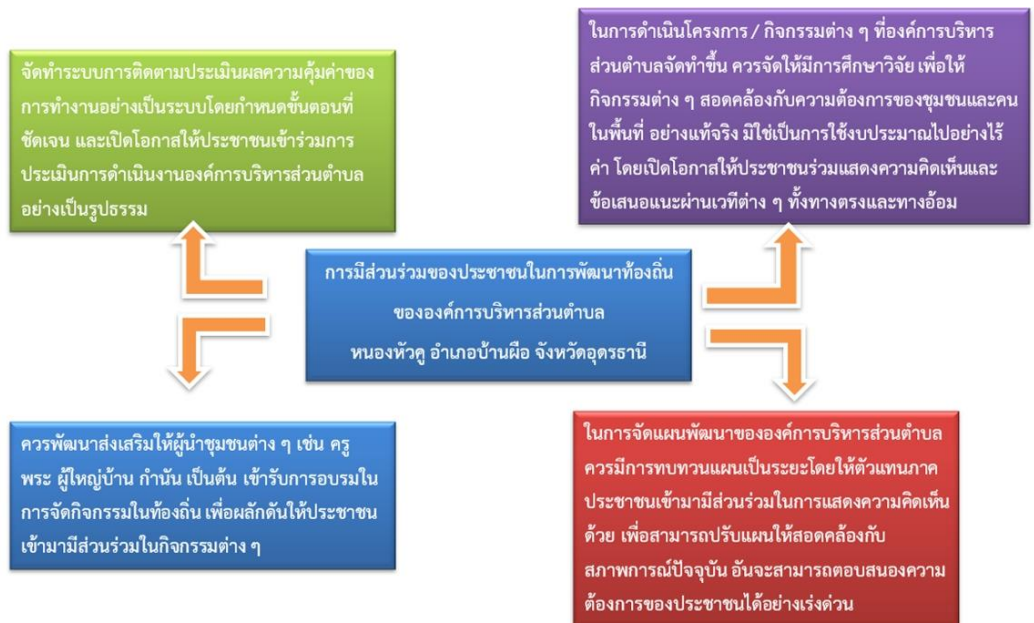
อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ดังนั้นควรส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวิชญ์ หยกจินดาภา (2557) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่าโดยภาพรวมระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่างอยู่ในระดับมาก ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าในทุกโครงการของการพัฒนาชุมชนนั้น ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านทุกคนย่อมมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งโครงการทุกโครงการพัฒนานั้นย่อมส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นด้วย จึงทำให้ระดับการประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนออกมาในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีระดับอยู่ในระดับมากเนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนามีส่วนในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม และมีส่วนร่วมกำหนดแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีระดับอยู่ในระดับมากเนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรม หรือโครงการเพื่อพัฒนามีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทองเพื่อใช้ในการทำกิจกรรม และมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในระดับมากซึ่งในความคิดเห็นของ

ผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีระดับอยู่ในระดับมากเนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน และได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเอง จากการร่วมทำกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพสตรีในหมู่บ้าน โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ฯลฯ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธนิศร ยืนยง (2561) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายกภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในโครงการ หรือแผนงานพัฒนาตำบลได้อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ยังได้มีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชัชชัย สมุนตาสาทิโก (มงคลเมือง) และคณะ (2564) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่าการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน เนื่องจากช่วงอายุของแต่ละบุคคลบ่งบอกถึงความเป็นผู้ใหญ่ความเป็นผู้ที่มีความตระหนักรู้มีความนึกคิดรอบครอบ มีความรับผิดชอบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอายุจึงเป็นตัวชี้วัดถึงการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเข้าไปเป็นผู้แทนในการบริหารท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ดังนั้นทางคณะผู้บริหารท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 ในการดำเนินโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้น ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและคนในพื้นที่ อย่างแท้จริง มิใช่เป็นการใช้งบประมาณไปอย่างไร้ค่า โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผ่านเวทีต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.2 ในการจัดแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการทบทวนแผนเป็นระยะโดยให้ตัวแทนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วย เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อันจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเร่งด่วน

1.3 ควรพัฒนาส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนต่าง ๆ เช่น ครู พระ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น เข้ารับการอบรมในการจัดกิจกรรมในท้องถิ่น เพื่อผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

1.4 จัดทำระบบการติดตามประเมินผลความคุ้มค่าของการทำงานอย่างเป็นระบบโดยกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมการประเมินการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเป็นรูปธรรมด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี กับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2566). คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

นุสรา พันธรัักษ์. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาพื้นที่ตำบล คลองจุก กระเฉด อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา. ใน งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปิยะ ประทีปภักดิ์. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระชัชชัย สมณดาสาทิโก (มงคลเมือง) และคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม, 8(2), 27-38.

ศิริพน โปธิอาภา. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตำบลสวายปรอติเยล อำเภอสะอาง จังหวัดกันดาล. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ธนิต ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก. มหาวิทยาลัยปทุมธานี. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์, 5(2), 119-135.

วิชญ์ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา. สถาบันพระปกเกล้า.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู. (2566). รายงานผลการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู. อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี. อุดรธานี: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู.

อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า. (2560). หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ออนไลน์). เรียกใช้เมื่อ 12 เมษายน 2567 จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/contentissue/2560/hi2560-051.pdf>.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity. New York: World Developments.

Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper. & Row.